

Bollen voor binnen

Peter Knippels

beschrijft

Habranthus- soorten

Habranthus tubispathus (links: vorm bekend als *H. andersonii*)

„Een aantal jaren geleden kreeg ik wat bolletjes van een vriend. Had zijn moeder meegenomen uit Noord-Sumatra. Leek haar wel wat voor mij. Ik zag direct dat het om een vertegenwoordiger van de familie der Amaryllidaceae ging, maar welke?”

„De plant vormde spoedig na planten bladeren. Deze bladeren zijn zo'n drie millimeter breed, vijf tot zeven centimeter lang, ze glanzen en zijn lintvormig. De planten bleken groenblijvend te zijn, maar bloeien ho maar ! Ik gaf de planten nog één jaar om te gaan bloeien, anders zou ik ze wegdoen. Blijkbaar heeft in ieder geval één plant het gehoord. Eind september 1999 bloeide er één plant. De bloem was drie dagen open.”

De bloem staat op een circa vijf centimeter hoge bloemstengel. De diameter van de bloem is circa twee centimeter. De basis van de bloem

vormt een buis, die later uitloopt. Zowel aan de binnen- als buitenzijde is de buis van de bloem groen. Waar de bloemdekbladeren uiteen wijken, is de kleur wit, spoedig overlopend naar donker roze.

„Direct dacht ik aan *Habranthus* 'Alipore Beauty' en 'Mary'; kruisingen afkomstig uit India. Ik zag direct een link met Sumatra. Volgens de beschrijving van S.P. Lancaster in zijn artikel 'Bi-generic Hybrids produced between *Cooperia* and *Zephyranthes* produced at the Agricultural Society's Gardens, Alipore, Calcutta' (verschenen Journal of the Royal Horticultural Society, nummer 38 in 1913) lijkt 'Alipore Beauty' qua grootte van de bladeren en bloem op *H. robustus*.

Deze variëteit valt dus af. Met uitzondering van de lengte van de bloemstengel en de kleur van de basis van de bloemstengel, voldoet mijn bloeiende plant verder aan de beschrijving van 'Mary', maar of het echt 'Mary' is, is moeilijk te bepalen op basis van één bloem. Na overleg met de taxonoom van de KAVB, de heer Johan van Scheepen, bleek, dat ik het bij het juiste eind had. Ik kon nu eindelijk de tekst op het steeketi-

ket veranderen van 'bolletjes uit Noord-Sumatra' in *Habranthus* 'Mary'.”

Het geslacht *Habranthus* (Amaryllidaceae) komt oorspronkelijk voor in Zuid-Amerika en is nauw verwant aan *Hippeastrum* en *Zephyranthes*. *Habranthus* soorten vormen lijnvormige bladeren, die eindigen in een stompe punt. Gewoonlijk staan de bladeren rechtop. Ze groeien uit, of verder, na de bloeiperiode. In het algemeen zijn het allemaal bladverliezende planten. Uitzondering op de bekende regel kan *H. robustus* zijn, die zijn blad kan houden in de rustperiode: bij sommige planten van dit soort sterft het blad ieder najaar af, terwijl bij anderen het blad blijft doorgroeien.

De gemiddelde bloeitijd is juni-september. Op een bloemstengel staat één bloem die één of twee dagen bloeit. De bloemen staan in het algemeen schuin omhoog en zijn klokvormig: „Ik kweek *Habranthus* soorten binnen. In warme en zonnige zomers kan één bol meer dan eens, tot wel drie keer, een bloemstengel vormen. Gesteld kan worden, dat het warmte en zon minnende planten zijn. Ik heb het idee,

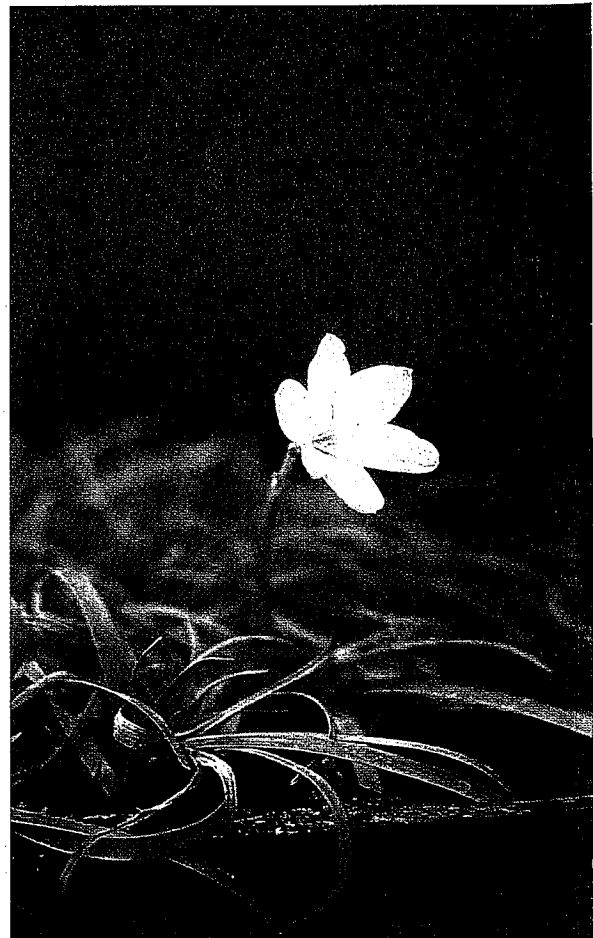
dat de bloeiwijze wordt aangelegd onder invloed van een hoge(re) temperatuur (25 °C) en direct zonlicht. Buiten kweken van de planten is minder succesvol. Zeker in ons klimaat, waar normaliter de kans op mooie zomers niet altijd even groot is. Helaas wordt *Habranthus robustus* regelmatig aangeboden als bolgewas dat in de tuin kan worden geplant. Uit ervaring weet ik, dat ze beperkt of zelfs niet zullen bloeien.” De bekendste vertegenwoordiger van het geslacht *Habranthus* is *H. robustus*. Zoals uit de soort aanduiding al blijkt, is *Habranthus robustus*, voor een *Habranthus* dan, grof. Dat wil zeggen bredere en langere bladeren maar ook een grotere bloem dan bij de meeste andere soorten. De bloemen van deze uit Argentinië en Zuid-Brazilië afkomstige plant zijn roze van kleur. De plant vormt eenvoudig zijbollen, hetgeen betekent dat men binnen enkele meerdere planten kan hebben. Voor een jaarlijkse voorspoedige groei en bloei is het raadzaam de plant jaarlijks of om het jaar opnieuw op te potten.

Het natuurlijke groeigebied van *Habranthus tubispathus* is Zuid-Brazilië, Oost-Argentinië en Centraal-Chili. De bladeren zijn

lineair van vorm en bereiken een lengte van zo'n vijftien centimeter en een breedte van drie tot vijf millimeter. De bladtop is afgerond. De planten bloeien in de periode juni-september. Aan de top van de vijftientencentimeter lange bloemstengel staat één bloem. In de literatuur staat beschreven, dat de bloemen van *H. tubispathus* aan de binnen- en buitenzijde geel van kleur zijn met aan de buitenzijde van de bloemdekbladeren een koperkleurige tekening. In welke mate deze tekening aanwezig is, wordt niet beschreven: „Ik heb het idee namelijk dat de koper tekening varieert binnen de soort.”

„Een aantal jaren geleden kocht ik bij de Seed Exchange van the International Bulb Society zaad van *H. tubispathus* en van *H. andersonii*. Deze laatste soort aanduiding is synoniem voor *H. tubispathus*. In de zomer van 1999 bloeiden planten uit beide zaaisels voor het eerst. Direct viel het verschil in bloemkleur en -vorm op. De bloemen van *H. tubispathus* zijn aan de buitenzijde bijna geheel rood/koper kleurig, terwijl die van *H. andersonii* bijna geheel zonder tekening zijn. Je kunt hoogstens spreken van licht geaderd

Habranthus robustus

Habranthus Mary

aan de basis en aan de top van de bloemdekbladeren. Bij de bloemvorm valt het op dat de bloemdekbladeren van *H. andersonii* licht naar buiten toe zijn omgebogen en 'opener' staan dan die van *H. tubispathus*. Deze twee verschillende bloeivormen roepen vragen op. Bestaat er variatie binnen de soort, is wellicht toch sprake van twee subspecies of variëteiten of zelfs van twee soorten? Vragen waar ik me de komende jaren op zal werpen.”

Meer weten over bolgewassen, die binnen worden gekweekt? Kijk dan eens op de Internet website van Peter Knippels: www.xs4all.nl/~chrisbos. Op deze website ook meer informatie over het boek 'Kweken van bolgewassen in kamer of kas' van Peter Knippels.

